

TIBULLI ELEGIAE LIBER I, 8

Non ego celari possum, quid nutus amantis Quidve ferant miti lenia verba sono.		Dormiat et nulli sit cupienda viro.	40
Nec mihi sunt sortes nec conscia fibra deorum, Praecinit eventus nec mihi cantus avis:		Heu sero revocatur amor seroque iuventas, Cum vetus infecit cana senecta caput.	
Ipsa Venus magico religatum brachia nodo	5	Tum studium formae est: coma tum mutatur, ut annos Dissimulet viridi cortice tincta nucis;	
Perdocuit multis non sine verberibus.		Tollere tum cura est albos a stirpe capillos	45
Desine dissimulare: deus crudelius urit, Quos videt invitos subcubuisse sibi.		Et faciem dempta pelle referre novam.	
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos Saepeque mutatas disposuisse comas,	10	At tu, dum primi floret tibi temporis aetas, Utere: non tardo labitur illa pede.	
Quid fucō splendēte genas ornare, quid unguēs Artificis docta subsecuisse manu?		Neu Marathum torque: puero quae gloria victo est? In veteres esto dura, puella, senes.	50
Frustra iam vestes, frustra mutantur amictus, Ansaque compressos conligat arta pedes.		Parce precor tenero: non illi sontica causa est, Sed nimius luto corpora tingit amor.	
Illa placet, quamvis inculto venerit ore	15	Vel miser absenti maestas quam saepe querelas Conicit, et lacrimis omnia plena madent!	
Nec nitidum tarda compserit arte caput.		'Quid me spernis?' ait. 'poterat custodia vinci:	55
Num te carminibus, num te pallentibus herbis Devovit tacito tempore noctis anus?		Ipse dedit cupidis fallere posse deus.	
Cantus vicinis fruges traducit ab agris, Cantus et iratae detinet anguis iter,	20	Nota venus furtiva mihi est, ut lenis agatur Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum;	
Cantus et e curru Lunam deducere temptat Et faceret, si non aera repulsa sonent.		Et possum media quamvis obrepere nocte Et strepitu nullo clam reserare fores.	60
Quid queror heu misero carmen nocuisse, quid herbas? Forma nihil magicis utitur auxiliis:		Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem Et fugit ex ipso saeva puella toro?	
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse	25	Vel cum promittit, subito sed perfida fallit, Est mihi nox multis evigilanda malis.	
Oscula, sed femori conseruisse femur.		Dum mihi venturam fingo, quodcumque movetur,	65
Nec tu difficilis puero tamen esse memento: Persequitur poenis tristia facta Venus.		Illius credo tunc sonuisse pedes.'	
Munera ne poscas: det munera canus amator, Ut foveat molli frigida membra sinu.	30	Desistas lacrimare, puer: non frangitur illa, Et tua iam fletu lumina fessa tument.	
Carior est auro iuvenis, cui levia fulgent Ora nec amplexus aspera barba terit.		Oderunt, Pholoe, moneo, fastidia divi, Nec prodest sanctis tura dedisse focis.	70
Huic tu candentes umero subpone lacertos, Et regum magnae despiciantur opes.		Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes, Nescius ultorem post caput esse deum;	
At Venus invenit puero concumbere furtim,	35	Saepe etiam lacrimas fertur risisse dolentis Et cupidum ficta detinuisse mora:	
Dum timet et teneros conserit usque sinus,		Nunc omnes odit fastus, nunc displicet illi	75
Et dare anhelanti pugnantibus umida linguis Oscula et in collo figere dente notas.		Quaecumque obposita est ianua dura sera.	
Non lapis hanc gemmaeque iuvant, quae frigore sola		At te poena manet, ni desinis esse superba. Quam cupies votis hunc revocare diem!	

Μ Ε Τ Α Φ Ρ Α Σ Η

Στην ελεγεία αυτήν κεντρικό πρόσωπο είναι ένας νεαρό σκλάβος από την ανατολή, ο *Marathus*, ο οποίος, όπως φαίνεται, είχε μία στενότατη σχέση με τον Τίβουλλο, αλλά προσφάτως έχει συνάψει μία ερωτική σχέση με μία νεαρή κοπέλα, σκλάβο κι αυτή εξ ανατολών, την *Pholoe*, αδιαφορώντας και εγκαταλείποντας την έως τώρα σύνδεσή του με τον ποιητή. Όμως η *Pholoe* φαίνεται να είναι και να παραμένει ασυγκίνητη απέναντι στο ερωτικό στυλ, όποιο κι αν μπορεί να είναι αυτό, του νεαρού *Marathus*. Ο Τίβουλλος στην ελεγεία του αυτή δράττεται από την ευκαιρία που του δίνει η σκληρή στάση της *Pholoe* απέναντι στον *Marathus*, αλλά και το ερωτικό δράμα που τώρα περνά ο νεαρός σκλάβος από την στάση της κοπέλας, για να του πει πως με την απόρριψη αυτή τιμωρείται για την εγκατάλειψη της δικής τους σχέσεως· η συμπεριφορά και στάση της *Pholoe* απέναντί του είναι η πληρωμή του για την ίδια ακριβώς στάση που και ο ίδιος κράτησε απέναντι στον Τίβουλλο. Βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι ο Τίβουλλος σε καμία περίπτωση δε ξεπέφτει στα μάτια τόσο του νεαρού σκλάβου, όσο και της Ρωμαϊκής κοινωνίας που τον γνωρίζει, καταλήγοντας σε ικεσίες και παρακλήσεις προς τον νεαρό σκλάβο, ή πάλι καταφεύγοντας σε αφορισμούς, κατάρες και επικρίσεις για την στάση του. Διατηρεί πλήρως την αυτοκυριαρχία του αναγνωρίζοντας την κοινωνική του θέση, την οποία προστατεύει κρατώντας μια προσεκτική ισορροπία σε όσα λέει.

Δεν μπορώ εγώ να κάνω ότι δεν βλέπω τι διακηνύει το νεύμα ενός ερωτευμένου,
ή τι προσφέρουν τα απαλά λόγια σ' ένα ήρεμο ήχο.

Δεν έχω όμως κληρους ούτε τον λοβό του συκωτιού που γνωρίζει τα των θεών,
ούτε το κελάηδισμα του πουλιού μου τραγουδάει τα μελλούμενα.

Η Αφροδίτη η ίδια εμένα δεμένο πισθάγκωνα με ένα μαγικό δεσμό
με δίδαξε πλήρως όχι βέβαια χωρίς πολλά μαστιγώματα.

5

Σταμάτα να προσποιείσαι. Ο θεός του έρωτα καίει με μεγαλύτερη σκληρότητα αυτούς,
τους οποίους βλέπει ότι έχουν υποκύψει σ' αυτόν απρόθυμα.

Τι σε ωφελεί τώρα να περιποιείσαι τα τρυφερά σου μαλλιά,

και συχνά να διευθετείς τις μπούκλες σου ώστε να έχουν διαφορετικό σχήμα,

10

Τι [σε ωφελεί] να στολίζεις τα μάγουλά σου με αστραφτερό ροζ χρώμα, τι [σε ωφελεί] τα νύχια σου
να έχεις κομμένα με το επαγγελματικό χέρι ενός τεχνίτη;

Άδικα πλέον τα ρούχα σου, άδικα οι μανδύες σου αλλάζουν,

άδικα η θηλιά ας δένει σφιχτή τα πόδια σου.

Αυτή σου αρέσει, ακόμη κι αν έρχεται με το πρόσωπό της απεριποίητο,

15

ακόμη κι αν δεν έχει περιποιηθεί τα λαμπερά της μαλλιά με σχολαστική τεχνική.

Μήπως εσένα με στίχους, μήπως με χλωμά χόρτα

σε καταμάγεψε μια γριά μέσα σιωπηλή στιγμή της νύχτας;

Το μαγικό τραγούδι τραβάει την σοδειά από τα γειτονικά χωράφια,

και το μαγικό τραγούδι συγκρατεί την πορεία του αγριεμένου φιδιού,

20

και το μαγικό τραγούδι δοκιμάζει να κατεβάσει την Σελήνη από το άρμα της,

και θα το κατόρθωνε, αν δεν ηχούσαν τα σειστρα που τινάζονται.

Γιατί παραπονιέμαι ότι ένα ποίημα με ζημίωσε εμένα τον δυστυχή, γιατί τα χόρτα;

Η ομορφιά δεν χρησιμοποιεί καθόλου μαγικές βοήθειες.

Όμως μας βλέπτει να έχει επαφή το σώμα μας, αλλά και το να έχουμε δώσει

25

πολύωρα φιλιά, αλλά και το να έχουμε ενώσει τον μηρό μας σε ένα άλλο μηρό.

Εσύ όμως έχεις υπ' όψη σου να μην είσαι σκληρή με τον νεαρό.
 Η Αφροδίτη ακολουθεί τις θλιβερές ενέργειες με τιμωρίες.
 Μη [του] ζητάς δώρα, δώρα ας δίνει ένας ηλικιωμένος εραστής,
 για να ζεσταίνει αυτός τα παγωμένα του μέλη με μια ζεστή αγκαλιά. 30
 Ένας νεαρός είναι περισσότερο αγαπητός από το χρυσάφι, στον οποίο λάμπουν οι απαλές του
 ματιές, και δεν ξύνει η τραχιά γευειάδα του τις αγκαλιές.
 Κράτω από αυτές τις μασχάλες βάλε τα λαμπερά σου μπράτσα,
 κι ας περιφρονηθούν όλες οι μεγάλες δυνάμεις των βασιλιάδων.
 Όμως η Αφροδίτη σχεδίασε να ξαπλώνεις εσύ δίπλα στον νεαρό κρυφά, 35
 αφού αυτός φοβάται, και περισφίγγει τα τρυφερά σου στήθη,
 και να δίνεις σ' αυτόν που ασθμαίνει με τις γλώσσες να αντιπαλεύουν υγρά
 φιλιά, αλλά και στο λαϊμό του να μπήγεις σημάδια με το δόντι σου.
 Η πέτρα κι ο πολύτιμος λίθος δεν ικανοποιούν εκείνην, η οποία μέσα στο ψύχος μόνη
 μπορεί να κοιμάται, και που πρέπει να μην είναι επιθυμητή σε κανένα άνδρα. 40
 Αλίμονο, αργά ανακαλείται ο έρωτας και αργά η νεότητα,
 όταν πιά η γερασμένη λευκή γεροντική ηλικία έχει χτυπήσει το κεφάλι μας.
 Τότε δημιουργείται το ενδιαφέρον για την εμφάνιση. Τότε αλλάζει η κόμμωση, για να
 κρύψει τα χρόνια βαμμένη με τον πράσινο φλοιό της καρυδιάς.
 Τότε γίνεται προσπάθεια να τραβήξουμε τις άσπρες τρίχες από την ρίζα τους, 45
 και να φέρουμε ένα νέο πρόσωπο με αφαίρεση της επιδερμίδας μας.
 Όμως εσύ, όσο ακόμη αυθεί σε σένα η ηλικία της νεότητας,
 εκμεταλλεύσου την. Αυτή ξεγλιστράει με γρήγορο πόδι.
 Μη ταλαιπωρείς τον Μάραθο. Ποια δόξα υπάρχει πάνω σ' ένα ηττημένο νεαρό;
 Κοπέλα, εσύ να είσαι σκληρή απέναντι στους ηλικιωμένους γέροντες. 50
 Σε παρακαλώ, λυπήσου αυτόν τον τρυφερό. Αυτός δεν είναι άρρωστος για να τον αποφεύγεις,
 αλλά ο υπερβολικός έρωτας βάρει τα σώματα με πρασιανάδα.
 Διαφορετικά, αυτός ο δυστυχής, πόσο συχνά θλιβερά παράπονα σε σένα που λείπεις
 απευθύνει, και όλα βρέχονται γενικώς με δάκρυα.
 «Γιατί με περιφρονείς;», λέει, «Η φρουρά μπορούσε να νικηθεί. 55
 Ο θεός του έρωτα έδωσε στους ερωτευμένους την δυνατότητα να εξαπατούν.
 Ο κλεφτός έρωτας μου είναι γνωστός, δηλ. πώς να γίνεται ανάλαφρη
 η αναπνοή, πώς τα αρπαχτά φιλιά να μη κάνουν θόρυβο.
 Και μπορώ έστω κι αν είναι μεσάνυχτα να πλησιάζω κρυφά,
 και να ξεκλειδώσω τις πόρτες κρυφά χωρίς καθόλου θόρυβο. 60
 Τι εξυπηρετούν οι τεχνικές, αν τον δύστυχο του εραστή του περιφρονεί,
 και η σκληρή κοπέλα του αποφεύγει από το ίδιο το κρεβάτι της;
 Ή πάλι, παρά το γεγονός ότι δίνει υποσχέσεις, εντούτοις με ξεγελά όντας φεύτρα,
 και η νύχτα πρέπει να μείνει ξάγρυπνη εξ αιτίας των πολλών κακών.
 Ενώ την φαντάζομαι αυτήν να έρχεται σε μένα, οπουδήποτε κινείται, 65
 τότε πιστεύω ότι έχουν ακουστεί τα βήματα εκείνης».
 Ας σταματήσεις να δακρύζεις, νεαρέ. Αυτή δεν λυγίζει,
 και τα μάτια σου πρήζονται ταλαιπωρημένα από το κλάμα.

Σε ενημερώνω, Φηλόε, οι θεοί απεχθάνονται την υπεροψία,
 και δεν ωφελεί να έχεις προσφέρει θυμιάματα στις ιερές του εστίες. 70
 Αυτός εδώ ο Marathius κάποτε χλεύαζε τους δυστυχείς ερωτευμένους,
 αγνοώντας ότι κατόπιν υπάρχει η εκδικητική παρουσία των θεών.
 Επίσης διαδίδεται ότι αυτός πολλές φορές είχε περιγελάσει τα κλάματα ενός πληγωμένου,
 και ότι είχε βάλει στην αναμονή ένα ερωτευμένο άνδρα με μία προσποιητή καθυστέρηση.
 Τώρα απεχθάνεται κάθε είδους περιφρόνηση, τώρα προκαλεί δυσαρέσκεια σ' εκείνου 75
 η οποιαδήποτε πόρτα, αν στέκεται απέναντί του ακλόνητη με σύρτη.
 Όμως εσένα σε καρτερεί η τιμωρία, αν δεν σταματήσεις να είσαι υπεροπτική.
 Πόσο θα επιθυμήσεις να ξαναφέρεις πίσω αυτήν εδώ την ημέρα με παρακάλια.

ΣΧΟΛΙΑ

1. «**Non ego celari possum**»: το παθητικό απαρέμφοτο εδώ τυπικά έχει την έννοια του 'Εγώ δεν μπορώ να κρυφτώ', όμως στο πνεύμα των στιχ. που ακολουθούν παίρνει αναγκαστικά την έννοια: 'Εγώ δεν μπορώ να κρύβομαι, να κάνω ότι δεν βλέπω, να αγνοώ'. «**quid nutus amantis**»: Πλάγια ερώτηση ως αιτιατική επιρρ. της αναφοράς με ρ. το ενν. 'ferat', 'δεν μπορώ εγώ να κρυφτώ όσον αφορά το τι κουβαλά το νεύμα του ερωτευμένου'. Αυτό που θέλει να πει στον στιχ. αυτόν είναι πως 'όντως παραδέχομαι ότι κατανοώ, καταλαβαίνω και αντιλαμβάνομαι τα νοήματα που μεταφέρουν τα νεύματα των ανθρώπων που είναι ερωτευμένοι'. Είναι σαν να λέει, 'εγώ δεν μπορώ να κρυφτώ ότι δεν ξέρω από έρωτα'.
2. «**quidve ferant**»: δεύτερη πλάγια ερώτηση σε ίδια συντακτική θέση με την προηγούμενη. «**miti... sono**»: 'δεν μπορώ να κρυφτώ όσον αφορά το τι προσφέρουν (ferant) τα ήρεμα λόγια (lenia verba) σε μία γλυκιά μουσική (miti sono)'. — Στους στιχ. 1&2 δηλώνει απερίφραστα ότι έχει εμπειρίες όσον αφορά την ερωτική σχέση, και ότι γνωρίζει τα μυστικά της. Με αυτήν την δήλωση, που στην ουσία απευθύνεται εμμέσως πλην σαφώς στον Marathus, ο Τίβ. διαμηνύει πως κανείς δεν μπορεί να τον ξεγελάσει εύκολα, όσον αφορά το αν είναι ή δεν είναι υπό την κατοχή έρωτα, δείχνοντας έτσι ότι γνωρίζει πως ο Marathus είναι ερωτευμένος με μια κοπέλα απαρνούμενος την μεταξύ τους έως τώρα σχέση.
3. «**Nec...sortes nec conscia**»: μπορεί ο Τίβ. να έχει την ικανότητα να διαπιστώνει ότι ο Marathus είναι ερωτευμένος με κάποιο άλλο πρόσωπο, όπως δήλωσε προηγουμένως, όμως δεν έχει (Nec) και μαντικές ικανότητες, ώστε να γνωρίζει και το πρόσωπο. «**sortes**»: Η 'κλήρωση' (sortition) ήταν ένας διαδεδομένος τρόπος μαντείας και προβλέψεως του μέλλοντος. Αυτή γινόταν με ειδικούς 'κλήρους' (sortes), οι οποίοι ήταν μικρές ξύλινες ταμπλέτες, στις οποίες ήταν ήδη γραμμένοι κάποιοι στίχοι. Αυτές αναμειγνύονταν, και ύστερα ένα αγόρι τραβούσε μία στην τύχη, και αυτή υποτίθεται ότι έδειχνε το μέλλον. «**conscia fibra deorum**»: 'fibra,-ae' εδώ εννοείται ο 'λοβός του συκωτιού' των ζώων, με την παρατήρηση του οποίου οι μάντιες μπορούσαν να διαγνώσουν το μέλλον (Cic.Div.1,16,13). Η γενική 'deorum' συντάσσεται με το επίθ. 'conscia' ως αντικειμενική, όχι βέβαια με την έννοια 'ο οποίος λοβός γνωρίζει τους θεούς', αλλά '...γνωρίζει τα των θεών, τις αποφάσεις των θεών'.
4. «**cantus avis**»: το 'κελάηδισμα του πουλιού' ήταν ένας ακόμη τρόπο διαγνώσεως του μέλλοντος από τους μάντιες (Cic.Div.2,16,12).
5. «**Ipsa Venus...perodocuit**»: μπορεί ο Τίβ. να μη γνωρίζει να ρίχνει 'κλήρους' (sotes), για να ερμηνεύει τις τρέχουσες εξελίξεις, μπορεί να μη γνωρίζει να διαβάσει τον 'λοβό του συκωτιού' (fibra), ούτε το 'κελάηδισμα' (cantus) των πουλιών, όμως όλες οι έως τώρα ερωτικές περιπέτειες που είχε (ipsa Venus), του έμαθαν πώς να προβλέπει τις επόμενες κινήσεις των ερωτευμένων, και εν προκειμένω την συμπεριφορά του ερωτευμένου Marathus, ο οποίος αδίκως προσπαθεί να του κρύψει τον δεσμό που έχει με την Pholoe. «**religatum bracchia**»: συνημμ. μτχ. επιρρ. τροπική του ρ. 'religo' 'δένω στην αντίθετη κατεύθυνση' με την

- αιτιατική 'bracchia' ως επιρρ. της αναφοράς, 'δεμένο πισθάγκωνα'. **«magico...modo»:** ως 'μαγικός δεσμός' εδώ εννοείται η οποιαδήποτε ερωτική περιπέτεια είχε ο Τίβ. έως τώρα.
6. **«perdocuit»:** η δύναμη του 'per' ως πρώτου συνθετικού δίνει την έννοια της 'καθ' ολοκληρίαν', της 'πλήρους' διαδαχής και διδασκαλίας του έρωτα. **«multis non sine verberibus»:** 'non sine multis verberibus = cum multis verberibus'.
7. **«Desine dissimulare»:** η Προστακτική απευθύνεται στον Marathus, ο οποίος προσπαθεί να κρύψει την ερωτική σχέση που επιχειρεί να δημιουργήσει με την Pholoe. **«deus»:** 'ο Θεός του έρωτα'.
8. **«inuitos»:** 'χωρίς την θέλησή τους, απρόθυμα', επιρρ. κατηγορούμενο του τρόπου.
- 9/12. στους στχχ. αυτούς ο Τίβ. διατυπώνει τέσσερεις ευθείες ερωτηματικές προτάσεις, με τις οποίες ειρωνεύεται τον Marathus, ο οποίος προσπαθεί μάταια να τον ξεγελάσει προσποιούμενος πως τίποτε δεν έχει αλλάξει στην έως τώρα ομόφυλη ερωτική συμπεριφορά του. Όμως ο Τίβ ως έμπειρος εραστής που είναι, έχει ήδη διαγνώσει την αλλαγή, την μεταβολή στην όλη συμπεριφορά του συντρόφου του, και να αντιλαμβάνεται πως κάτι έχει αλλάξει στις έως τώρα ερωτικές του συνήθειες, οι οποίες τον έχουν απομακρύνει, λόγω της σχέσεώς του με την Pholoe.
- 9/10. **«coulisse capillos...disposuisse comas»:** οι νεαροί δούλοι ήταν κατά κανόνα ομόφυλοι, και συζούσαν, όπως ο Marathus, με ένα ελεύθερο πολίτη ως ερωτικοί σύντροφοι. Αναγνωρίζονταν εύκολα από την ιδιαίτερη περιποίηση στο χτένισμα των μαλλιών τους (capillos), αλλά και από την συνεχή αλλαγή στην εμφάνιση που είχαν οι 'μπούκλες' τους (comas). **«mutatas»:** κατηγορούμενο του αποτελέσματος στο 'comas'.
11. **«quid...ornare»:** ενν. η απρόσωπη έκφραση 'prodest tibi'. **«fucio»:** 'fucus,-i' ήταν ο 'Φύκος', τα θαλάσσια 'φύκια', από τα οποία έπαιρναν το 'κόκκινο' χρώμα ως βαφή, η οποία εδώ φέρεται να χρησιμοποιείται στην γυναικεία κοσμητική προσώπου, 'quiaque istas buccas tam belle purpurissatas habes, Pl.Tr.290 *διότι έχεις αυτά τα μάγουλά σου τόσο ωραία βαμμένα κοκκινωπά*'. Βέβαια αυτήν την κοσμητική υιοθετεί και ο Marathus ως ομόφυλος. Η αφαιρετική 'fucio' είναι οργανική του μέσου. **«quid...subsecuisse»:** και εδώ ενν. πάλι η απρόσωπη έκφραση 'prodes tibi'. Ο καλλωπισμός των νυχιών ήταν φυσικά γυναικεία κοσμητική δραστηριότητα, αλλά και
12. **«artificis docta manu»:** 'με το επαγγελματικό, επιδέξιο χέρι ενός τεχνίτη'. — Στους στχχ. 9-12 φαίνεται πως ο Marathus συνέχιζε ενώπιον του Τίβ. να υποκρίνεται τον ομόφυλο σύντροφό του, παρά το γεγονός ότι προσφάτως είχε αρχίσει να αναπτύσσει μέσα του ετερόφυλα αισθήματα έρωτα προς την Pholoe.
13. **«frustra...frustra»:** προφανώς ο Marathus, όταν συναντά την Pholoe, έχει μία ενδυματολογική εικόνα που ταιριάζει σε ετερόφυλο άνδρα, την όποιαν όμως αλλάζει σε ομόφυλη, όταν συναντά τον Τίβ. Όμως αδίκως (frustra) κάνει αυτές τις ενδυματολογικές αλλαγές (frustra iam vestes, frustra mutantur amictus), διότι ο Τίβ. έχει αντιληφθεί πλήρως τι ακριβώς συμβαίνει. **«vestes»:** είναι τα ενδύματα γενικώς. **«amictus»:** πρόκειται για τα 'πανωφόρια' που φορούσαν ως εξωτερικά ενδύματα κυρίως οι άνδρες. Η πληροφορία του Πολυδεύκη είναι διαφωτιστική: 'ὁ δ' αὐτὸς Ξενοφῶν (Κυρ.Παιδ. III 1. 13) καὶ ἀνδρεῖον οἶεται φόρημα εἶναι τὸν πέπλον, Πολυδ.Όνομ.7,49'. Εδώ ο Τίβ. καταγγέλλει τον Marathus ότι προσπαθεί να τον παραπλανήσει, καθώς όταν βρίσκεται με την Pholoe φορά το ανδρικό ένδυμα 'amictus', ενώ όταν έρχεται στο σπίτι του, αλλάζει την ενδυμασία του σε θηλυπρεπή, για να μη προδώσει την νέα του ερωτική περιπέτεια.
14. **«ansaque»:** 'ansa' ήταν η θηλιά που υπήρχε πάνω στο σανδάλι, μέσα από το οποίο περνούσαν τα δερμάτινα κορδόνια, τα οποία γύριζαν αρκετές φορές γύρω από την κνήμη, ώστε να δέσουν σφιχτά, και έτσι να στηρίζεται το σανδάλι στο πόδι. Βέβαια εδώ ο ενικός 'ansa' είναι καθαρά περιεκτικός, διότι υπήρχαν πολλές 'θηλιές', μέσα από τις οποίες περνούσαν τα δερμάτινα κορδόνια Έχουμε ένα ανέκδοτο διασωσμένο από τον Πλίνιο, το οποίο επιβεβαιώνει αυτό το γεγονός: 'Ο ζωγράφος Απελλής είχε την συνήθεια, όταν ζωγράφιζε ένα έργο, να το εκθέτει δημοσίως, και ο ίδιος να στέκεται κάπου κρυμμένος, ώστε να μπορεί να ακούει τις κριτικές που έκαναν οι διαβάτες. Κάποτε σε μία τέτοια έκθεση έργου του άκουσε το σχόλιο ενός υποδηματοποιού, ότι το λάθος του πίνακα ήταν πως το σανδάλι που είχε σχεδιάσει ο Απελλής στο πόδι μιας ανδρικής φιγούρας, είχε πολύ λιγότερες θηλιές απ' αυτές που κανονικά πρέπει να υπάρχουν (Plinius, Hist.Nat.35,85,3)'. **«compressos»:** κατηγορούμενο του αποτελέσματος στο 'pedes'. **«conligat»:**

προτρεπτική Υποτακτική. «**arta**»: επιρρ. κατηγορούμενο του τρόπου στο 'ansa'. «**pedes**»: τα δερμάτινα κορδόνια (*corrigiae*) περνώντας μέσα από τις θηλιές (*ansa*) δένονταν (*conligat*) στις κνήμες των ποδιών, ώστε να είναι το σανδάλι στερεωμένο στο πόδι. Πολλές φορές μάλιστα μιλούσαν σαν να 'έδεναν' τα ίδια τους τα πόδια τους με τα κορδόνια, κι όχι τα σανδάλια στα πόδια τους (*domo exeo, intro, et pedes compedio*, Varro, *Menn. Satur. Fr.*180,1). Τα κορδόνια αυτά τα αναφέρει και ο Κικέρων ως στερεωτικά των σανδαλιών στα πόδια (*Cic. De Div.*2,84,6). — Αυτό που θέλει να πει σ' αυτόν εδώ τον στχ. ο Τίβ. είναι πως μάταια ο Marathus προσποιείται στις μεταξύ τους συναντήσεις τον θηλυπρεπή βάζοντας στα πόδια του γυναικεία σανδάλια, αφού η νέα του περιπέτεια με την Pholoe είναι ήδη γνωστή. Τα γυναικεία σανδάλια διέφεραν από τα ανδρικά στην κατασκευή τους, όχι όμως και στο δέσιμό τους στο πόδι. Ο Ξενοφών διασώζει μια πληροφορία περί κατασκευής ανδρικών και γυναικείων υποδημάτων από διαφορετικούς κατασκευαστές (*Ξεν. Κυρ. Παιδ.* 8,2,5).

15. «**Ilia placet**»: είναι προφανής η παράλειψη του 'tibi', αλλά λογικά εννοείται από την ροή του λόγου. «**inculto...ore**»: η Pholoe είναι και αυτή δούλη, οπότε ο καλλωπισμός της και η γυναικεία κοσμητική είναι μάλλον απίθανη γι' αυτήν. — Υπάρχουν δυο ειδών εναντιωματικές προτάσεις, αυτές με Οριστική (*quamquam* + Οριστική), για να δηλωθεί έτσι η 'εναντίωση' με κάτι το πραγματικό, και αυτές με Υποτακτική (*quamvis* + Υποτακτική), για να δηλωθεί η 'εναντίωση' με κάτι το υποθετικό, όπως εδώ. Αυτό σημαίνει ότι ο Τίβ. δεν έχει δει το πρόσωπο της Pholoe να είναι 'incultum', αλλά δεδομένου ότι πρόκειται για δούλη, το υποθέτει.
16. «**tarda...arte**»: 'με μία τεχνική που να είναι αργή, σχολαστική, προσεγμένη'. Ο Τίβ. και εδώ υποθέτει πως η νεαρή Pholoe όντας δούλη δεν θα έχει τον χρόνο ή το χρήμα για να ασχοληθεί επιμελώς με την κόμμωσή της. Το επίθετο 'tarde' είναι κατηγορούμενο του αποτελέσματος.
17. «**pallentibus herbis**»: υπαινικτικά αναφέρονται τα 'μαγικά' φίλτρα, 'pallentia philtia', *Ov. Ars Am.* 2,105'.
18. «**devovit...anus?**»: ο Τίβ. δεν μπορεί να καταλάβει πώς και με ποιο τρόπο άλλαξε, μετεβλήθη η ερωτική συμπεριφορά του νεαρού συντρόφου του έτσι, ώστε να θέλγεται αυτός από το γυναικείο φύλο. Γι' αυτό και αποδίδει αυτήν την 'αλλαγή' σε μαγικά ενδεχομένως φίλτρα μιας οποιασδήποτε μάγισσας.
- 19/22. Ο Τίβ. δεν μπορεί να καταλάβει πώς ο νεαρός Marathus άλλαξε την έως τώρα συμπεριφορά του, και στους στχ. 17/8 υπέθεσε μήπως κάποιοι μαγικοί 'στίχοι' ήταν εκείνοι που του άλλαξαν τις προτιμήσεις του. Στους στχ. 19-22 προσπαθεί να αποδείξει πόσο σημαντικά είναι τα μαγικά 'τραγούδια', και τι αποτελέσματα έχουν. Συγκεκριμένα, όπως θα φανεί, μπορούν α) να πάνε την σοδειά του γειτονικού χωραφιού όπου θέλουν (19), β) να διώξουν τα φίδια (20), γ) να κατεβάσουν την Σελήνη από το άρμα της (21). Πώς λοιπόν να μη αλλάξουν τον Marathus;
19. «**Cantus**»: τρεις φορές γίνεται η επαναφορά της ίδιας λέξεως, και μ' αυτό ο Τίβ. θέλει να καταδείξει την μεγάλη αποτελεσματικότητα που έχουν τα 'μαγικά τραγούδια', με τα οποία θα μπορούσε ένας ομόφυλος να γίνει ετερόφυλος, όπως κατά την γνώμη του συνέβη με τον Marathus. «**fruges..agris**»: ο Τίβ. φέρνει ως παράδειγμα μαγικής αποτελεσματικότητας των μαγικών τραγουδιών την ικανότητά τους να 'τραβούν', να 'κατευθύνουν' την ευφορία ενός γειτονικού κτήματος όπου θέλει αυτός που τα 'τραγουδάει'. Και αυτό δεν είναι μια απλή λογοτεχνική υπερβολή, διότι ως νόμος είχε προβλεφθεί μέσα στην 'Δωδεκάλεκτο', 'Qui fruges excantassit, *Plin. Hist. Nat.* 28,18,1', προκειμένου να τιμωρούνται όσοι προέβαιναν σε μία τέτοια παράνομη πράξη.
20. «**detinet...iter**»: τα 'μαγικά τραγούδια' είχαν την ικανότητα να απομακρύνουν επικίνδυνα για τα σπαρτά ερπετά από τους αγρούς.
21. «**e curru Lunam deducere**»: μη μπορώντας να εξηγήσουν το φαινόμενο της εκλείψεως της Σελήνης απέδιδαν την εξαφάνισή της σε 'μαγικά τραγούδια' που κάποιος θα έκανε, με συνέπεια αυτή να χανόταν.
22. «**faceret...sonent**»: εδώ υπάρχει ένας Ευθύς Υποθετικός λόγος για το αντίθετο του 'Πραγματικού'. Εισάγεται με την Υποτακτική Παρατατικού 'si non sonent' στην Υπόθεση, και εκφέρεται επίσης με Υποτακτική Παρατατικού 'faceret' στην Απόδοση. Το ρ. 'faceret' ισοδυναμεί με το 'deduceret'. Το πνεύμα του υποθ. λόγου είναι πως 'θα το κατόρθωνε αυτό', δηλ. να κατεβάσει την Σελήνη από το άρμα της, 'αν δεν ηχούσαν οι χαλκοί – τα σείστρα'. Όταν γινόταν έκλειψη Σελήνης, επειδή την απέδιδαν σε μία μαγική επίδραση από

- την γη, χτυπούσαν δυνατά τύμπανα και σείστρα, δηλ. χάλκινα σείστρα (aera), με τον ήχο των οποίων πίστευαν ότι τα μάγια θα λύνονταν, και η Σελήνη θα επανερχόταν στο άρμα της, όπως και τελικά συνέβαινε, όχι όμως βέβαια εξ αιτίας των σείστρων. **«aera»:** είναι η ονομαστική Πληθυντικού του ουδετέρου γένους του ουσιαστικού 'aes,-eris', 'ο χαλκός, ο μπρούτζος', που εδώ έχει την έννοια του κρούμενου 'σειστρου', του 'κύμβαλου', τα οποία καθώς τινάζονταν (repulsa) από το χτύπημα έβγαζαν ένα ήχο (sonent), ο οποίος έδωχε τα μάγια από την Σελήνη, κι αυτή επανερχόταν στην θέση της. Το 'aera' συντακτικά είναι το υποκείμενο του 'sonent'.
23. **«misero carmen nocuisse»:** το απαρέμφατο 'nocuisse' είναι αντικ. στο 'queror', η αιτιατική 'carmen' είναι το υποκείμενο του απαρεμφάτου, και η δοτική 'misero' είναι προσωπική, γιατί συμφωνεί με την ενν. δοτική 'mihi', καθώς το 'noceo' συντάσσεται με δοτική προσωπική. **«herbas»:** υποκείμενο στο ενν. πάλι 'nocuisse', 'quid queror herbas nocisse <mihi> misero?'.
24. **«Forma»:** μπορεί ο Τιβ. στους προηγούμενους στγχ. να υπέθεσε ότι η αλλαγή στην συμπεριφορά του φίλου του ίσως να ήταν αποτέλεσμα μαγείας που επέδρασε επάνω του, αλλά τώρα διορθώνει τις προηγούμενες σκέψεις του παραδεχόμενος ότι ίσως τελικά να έπαιξε ρόλο η ομορφιά της νεαρή Pholoe, διότι 'η γυναικεία ομορφιά δεν έχει καθόλου ανάγκη από μαγικά φίλτρα, για να φέρει κοντά της ένα νέο'.
- 25/6. **«corpus...nocet»:** το 'nocet' εδώ είναι απρόσωπο με υποκείμενό του το 'tetigisse' και αντικείμενο του απαρεμφάτου την αιτιατική Ενικού 'corpus'. **«longa...oscula»:** ομοίως το 'dedisse' είναι υποκ. στο ενν. εδώ 'nocet', και το 'oscula' αντικείμενο του απαρεμφ. **«femori...femur»:** και εδώ ενν. πάλι το απρόσωπο 'nocet' με υποκείμενό του το 'conseruisse', και την αιτιατική 'femur' ως αντικ. του απαρεμφάτου. Η δοτική 'femori' λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο στο 'conseruisse'. — Πριν λίγο ο Τιβ. παραδέχθηκε ότι η γυναικεία ομορφιά είναι ακατανίκητη (24), και τώρα διορθώνει κάπως αυτήν την σκέψη του εκθέτοντας τους κινδύνους που δημιουργεί η ερωτική σχέση με την σωματική επαφή.
27. η συντακτική σειρά των λλ.: 'tu tamen memento nec esse difficilis puero'. **«tu»:** i.e. 'Pholoe'. Η ονομαστική 'tu' απευθύνεται στην 'Pholoe' σε κλητική πτώση, 'tu, Pholoe, memento εσύ, Pholoe, έχε υπ' όψη σου'. **«difficilis»:** 'σκληρή, άκαρδη, χωρίς αισθήματα'. **«puero»:** i.e. 'Maratho'. Παρά τις όποιες αντιρρήσεις έχει ο Τιβ. για τον ενδεχόμενο δεσμό του πρώην φίλου και συντρόφου του, εν τούτοις παροτρύνει την Pholoe να μην είναι μαζί του ιδιαίτερος σκληρή, εννοώντας φυσικά μια ενδεχόμενη εκ μέρους της ερωτική απιστία ή εκμετάλλευση.
28. **«poenis»:** αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρ. 'persequitur', 'ακολουθεί με ποινές', δηλ. 'κάνει την εμφάνισή της μέσω ποινών, με ποινές, τιμωρίες'.
29. **«canus amator»:** 'ο ασπρομάλλης εραστής – ο ηλικιωμένος εραστής'.
30. **«ut foveat»:** sc. 'ille, canus amator' ως ενν. υποκ. στο ρ. 'foveat'. **«mollis...sinu»:** sc. 'mollis sinu puellae', αφαιρετική του οργανική του μέσου ή οργάνου. — Μπορεί ο Τιβ. να κινδυνεύει να χάσει για πάντα τον Marathus εξ αιτίας της Pholoe, όμως δεν διστάζει να της αποκαλύπτει την αλήθεια, δανειζόμενος βέβαια παραστάσεις και από τις δικές του εμπειρίες. Την καλεί να αγνοήσει τα πλούσια δώρα ενός ηλικιωμένου εραστή (canus amator), ο οποίος θα την χρησιμοποιήσει μόνο ως μέσον για να ζεστάνει τα παγωμένα του μέλη (figida membra), εμπρός στην ερωτική θέρμη της νεότητας του Marathus.
32. **«ora»:** 'os,-oris' είναι το 'πρόσωπο', αλλά δηλώνει και την 'ματιά', το 'βλέμμα', 'Video, patres conscripti, in me omnium vestrum ora atque oculos esse conversos, Cic. Cat. 4.1 Βλέπω, συγκλητικοί πατέρες, ότι σε μένα τα βλέμματα όλων καθώς και τα μάτια είναι στραμμένα'. 'modo conscripti atque usus militaris imperiti ad tribunum militum centurionesque ora convertunt, Caes. B. G. 6, 39, 2 κατά κάποιο τρόπο νεοσύλλεκτοι και άπειροι στις στρατιωτικές συνήθειες έστρεψαν τα βλέμματά τους στον χιλιάρχο και στον εκατόνταρχο,'.
33. **«huic...umero»:** 'κάτω απ' αυτήν την μασχάλη', δηλ. 'την μασχάλη του Marathus'. **«tu»:** sc. 'Pholoe' **«candentes...lacertos»:** 'τα αστραφτερά σου μπράτσα'. Είναι ένδειξη μεγαλοψυχίας και ερωτικής κατανοήσεως το γεγονός ότι ο Τιβ. αν και κινδυνεύει να χάσει για πάντα τον σύντροφό του στην αγκαλιά της Pholoe, εν τούτοις την παροτρύνει να τον φροντίζει ερωτικά, για να μη τον χάσει. Δανειζόμενος παραστάσεις από τις δικές του ερωτικές εμπειρίες την συμβουλεύει να βάλει (subpone) τα 'αστραφτερά της μπράτσα' (candentes lacertos) κάτω από αυτές τις μασχάλες (huic umero) του Marathus. Πάλι και εδώ ο Τιβ. φαίνεται

- πως υποκύπτει εμπρός στο νεανικό ερωτικό πάθος των δυο αυτών νέων αδιαφορώντας για το δικό του προσωπικό συμφέρον· είναι προτιμότερο τον Marathus ο έρωτας, παρά ο ίδιος.
35. **«puero concumbere»:** το 'concumbo' κανονικά συντάσσεται με εμπρόθετο προσδιορισμό 'cum+αφαιρ.', όμως απαντά και η απλή δοτική, όπως εδώ: 'Endymion...dicitur nudae concubuisse deae, Prop.2,15,16 λέγεται ότι ο Ενδυμίων ξάπλωσε δίπλα στην γυμνή θεά'. **«furtim»:** 'στα κρυφά, στα κλεφτά'. Προφανώς η Pholoe διατηρεί ένα δεσμό με κάποιο άνδρα περασμένης ηλικίας (canus amtor,29), και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον δεν μπορεί να εμφανίζεται δημόσια και φανερά έχοντας δίπλα της τον Marathus.
36. **«dum timet»:** 'με δεδομένο ότι ο Marathus φοβάται', και φυσικά 'φοβάται' τις όποιες συνέπειες θα έχει για τον ίδιο και για την Pholoe η κοινοποίηση στον 'ηλικιωμένο άνδρα' της σχέσεως αυτής. **«conserit»:** πρόκειται για τον Ενεστώτα του ρ. 'consero, conserui, -sertum, -ere,3 ενώνω, συνάπτω, συμπλέκω'. **«usque»:** 'συνεχώς, αδιαλείπτως'. Το πνεύμα του στχ. είναι πως οι συννευρέσεις των δυο ερωτευμένων νέων γίνονται κρυφά (furtim), διότι (dum) ο Marathus φοβάται (timet) προφανώς τον ηλικιωμένο αντραστή, οπότε αρκείται σε μια φευγαλέα και σύντομη ερωτική επαφή ακουμπώντας, ακουμπώντας σφιχτά συνεχώς τα τρυφερά στήθη της Pholoe (teneros conserit usque sinus).
37. **«et dare»:** το απαρέμφατο συνδέεται μέσω του 'et' με 'concumbere', διότι και τα δυο εξαρτώνται από το 'invenit'. **«anhelanti»:** δοτ. προσωπική στο 'dare', 'και να δίνει σ' αυτόν που ασθμαίνει'. Το 'anhele' ως 'ασθμαίνω' εδώ περιγράφει το ερωτικό πάθος, τον ερωτισμό γενικώς. **«pugnantibus...linguis»:** 'με γλώσσες οι οποίες παλεύουν', δοτική οργανική. **«umida...oscula»:** 'υγρά φιλιά', αντικ. στο 'dare'.
38. **«et...figere»:** απαρέμφατο επίσης συνδεδεμένο μέσω του 'et' με το 'dare' και φυσικά το 'invenit'.
- 39/40. **«quae...dormiat et nulli sit cupienda»:** δυο υποθετικές προτάσεις με Υποτακτική για να εκφραστεί έτσι το 'δυνατόν, πιθανόν' σε παρόν ή μέλλον.
41. **«sero...seroque»:** δυο επιρρ. χρονικά, για να φανεί το πόσο 'αργά' οι άνθρωποι της περασμένης ηλικίας θυμούνται τον έρωτα που δεν έζησαν, και την νεότητά του, που τώρα έχει περάσει.
42. **«vetus...cana senecta»:** 'τα γερασμένη λευκά γηρατειά'.
43. **«formae»:** γενική αντικειμενική στο 'studium'. **«ut...dissimulet»:** τελική πρόταση του σκοπού.
44. **«dissimulet»:** υποκ. στο ρ. ενν. η ονομ 'coma'. **«viridi cortice»:** αφαιρετική του μέσου, οργάνου, 'με τον πράσινο φλοιό'. **«tincta»:** sc. 'coma'. **«nucis»:** 'nux, -cis' είναι η καρδιά. — Για μια ακόμη φορά ο Τίβ. συμβουλεύει την Pholoe να αδιαφορήσει για τον 'ηλικιωμένο εραστή', και να ενδώσει στον έρωτα που της προσφέρει ο νεαρός Marathus, διότι όταν θα έχει γεράσει, θα είναι πλέον πολύ αργά για να γευτεί αυτά που θα έχει χάσει στην νεανική της ηλικία, γιατί τότε όποια προσπάθεια κι αν κάνει για να φαίνεται τότε νέα, θα είναι μάταιη και αναποτελεσματική.
45. **«Tollere»:** απαρέμφατο του σκοπού στο 'caura est', 'υπάρχει ενδιαφέρον ώστε να...'.
 46. η συντακτική σειρά των λλ.: 'et referre faciem novam pelle dempta'. **«referre»:** συνδέεται μέσω του 'et' με το προηγούμενο απαρμφ. 'tollere'. **«faciem novam»:** το αντικ. του 'referre'. **«pelle dempta»:** αφαιρετική απόλυτη, τροπική μτχ. 'με το να γίνει μία αφαίρεση του δέρματος – του δέρματος αφαιρεθέντος'. — Προφανώς εδώ αναφέρεται σε μια μέθοδο κοσμητικής των γυναικών της εποχής εκείνης, η οποία φυσικά δεν ήταν επ' ακριβώς 'αφαίρεση' δέρματος, γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατον, αλλά σε μία προσπάθεια για 'τανυσμό' του δέρματος, ώστε να εξαφανιστούν οι ρυτίδες. — Και αυτά τα λόγια του Τίβ. στοχεύουν στο να συγκινήσουν την Pholoe, ώστε να ενδώσει στις ερωτικές προτάσεις του Marathus.
47. **«dum...flore»:** Χρονική πρόταση με Οριστική. **«primi...temporis»:** γενική της ιδιότητας στο 'aetas', 'η ηλικία της πρώτης εποχής = η ηλικία της νεότητας'.
48. **«utere»:** εδώ εμφανίζεται απόλυτα, αλλά ενν. φυσικά η αφαιρετική 'aetate'. **«non tardo...pede»:** 'με όχι αργό πόδι = γρήγορα'. **«illa»:** sc. 'aetas primi temporis'. — Μία ακόμη συμβουλή προς την Pholoe από ένα έμπειρο στην ερωτική σχέση, 'η νεότητα περνά πολύ γρήγορα'.
49. **«puero...victo»:** 'ποια δόξα θα απολαύσεις εσύ πάνω σ' ένα ηττημένο νεαρό παιδί;'
51. **«non illi sontica causa est»:** η έκφραση 'sontica causa' απαντά ως νομικός όρος στην 'Δωδεκάλεκτο', και παρείχε το δικαίωμα στους εναγομένους στα δικαστήρια να ζητούν την αναβολή της δίκης λόγω δικής τους αιφνίδιας ασθένειας: 'morbus sonticus . . . aut status dies cum hoste . . . quid horum fuit unum iudici

arbitrove reove, eo dies diffissus esto *μια σοβαρή ασθένεια...ή μία καθορισμένη ημέρα με ένα ξένο...ό,τι απ' αυτά υπήρξε στον δικαστή, ή στον διαιτητή, ή στον αντιδικο, αυτή η ημέρα ας αναβληθεί*'. Εδώ βέβαια χρησιμοποιείται αυτός ο δικανικός όρος όχι με την νομική του διάσταση και σημασία, αλλά με σατυρική και περιπαιχτική διάθεση από τον Τίβ. Προφανώς η Pholoe έχει την τάση να αποφεύγει τον νεαρό Marathus, και ο Τίβ. χρησιμοποιεί την έκφραση 'causa sontica' όχι πλέον ως 'αιτία απουσίας', αλλά ως 'αιτία αποφυγής'. Αυτό που φαίνεται να λέει ειρωνικά στην Pholoe είναι πως 'Σ' αυτόν εδώ τον νεαρό (illi) δεν υπάρχει καμία δικαιολογία αποφυγής, δηλ. για να τον αποφεύγεις εσύ (causa sontica)'. Δηλ. είναι σαν να της λέει: 'Αυτός δεν έχει καμία αρρώστια επάνω του, που να δικαιολογεί την δική σου απουσία'.

52. «**nimius...amor**»: ο Τίβ. στον προηγούμενο στχ. ενημέρωσε την Pholoe πως δεν υπάρχει καμία δικαιολογία σ' αυτήν να αποφεύγει τον Marathus ως άρρωστο και ασθενή. Στο στχ. αυτόν προσπαθεί να εξηγήσει την χλωμάδα που έχει στο πρόσωπό του ο Marathus, και η οποία προφανώς αναγκάζει την Pholoe να την θεωρεί ως 'αιτία αποφυγής' (sontica causa), ως το αποτέλεσμα του υπερβολικού έρωτα του νεαρού για την ίδιαν. «**luto**»: αφαιρετική οργανική. Ως 'lutum,-i' εδώ εννοείται το 'κίτρινο χρώμα'. Βέβαια ο Marathus δεν είναι 'κίτρινος' στο πρόσωπο, αλλά 'χλωμός'. Όμως στους ανθρώπους με μελαχρινό δέρμα η 'χλωμάδα' εμφανίζεται ως 'κιτρίνισμα'.
53. «**absenti**»: sc. 'tibi'. Η δοτική συντάσσεται με το 'conicit', 'ρίχνει σε σένα που είσαι απούσα', ως δοτική προσωπική. Αντικείμενο στο 'conicit' είναι η αιτιατική 'querelas'.
- 55/66. Στους στχχ. αυτούς ο Τίβ. εκθέτει τα λόγια και τις απόψεις του Marathus πάνω στην σχέση του με την Pholoe σε πρώτο πρόσωπο, σαν να μιλάει ο ίδιος. Μ' αυτόν τον τρόπο θέλει να συγκινήσει περισσότερο τον συναισθηματισμό της Pholoe, προκειμένου να κάμψει την αδιαφορία της για τον νεαρό.
55. «**poterat**»: θα περιμέναμε κανονικά τον Παρατατικό της Υποτακτικής 'posset', για να εκφραστεί το 'αντίθετο' του πραγματικού. «**custodia**»: 'η φρουρά'. Πρόκειται για την 'φρουρά' που είχε τοποθετήσει ο ηλικιωμένος εραστής της Pholoe (canus amator,28) στο σπίτι της, ώστε να μη έχει εκείνη επαφές με άλλους άνδρες. Αυτήν την 'φρουρά' έφερε ως δικαιολογία και πρόφαση η Pholoe στον Marathus, ώστε να μη συνανώνται στο σπίτι της. Και σίγουρα επρόκειτο περί 'προφάσεως' και 'δικαιολογίας', διότι ο Marathus δηλώνει πως αυτή η 'φρουρά' μπορούσε να 'νικηθεί', να 'ξεπεραστεί', και η ερωτική τους συνάντηση μπορούσε να γίνει.
56. «**deus**»: πρόκειται για την θεότητα 'Cupido', ανάλογη με την Ελληνική θεότητα "Έρως".
57. «**venus furtiva**»: 'ο παράνομος έρωτας, ο κλεφτός'. Πρόκειται για την ερωτική σχέση που γίνεται εν αγνοία του νόμιμου συζύγου ή του αντεραστή, 'Ον.Ars Am.1275'. «**ut nec dent**»: πλάγια ερώτηση ως επεξηγήση κανονικά με Υποτακτική. Όμως και ευθεία ερώτηση να ήταν, πάλι με Υποτακτική θα εκφέρετο, διότι αυτή πρέπει να δηλώνει 'απορία' (ut agatur spiritus lenis? *πώς να εξέρχεται η αναπνοή όντας ανάλαφρη;*).
58. «**ut nec dent**»: ίδια πρόταση με την προηγούμενη.
59. «**media...nocte**»: αφαιρετική του χρόνου.
60. «**strepitu**»: αφαιρετική οργανική.
61. «**artes**»: 'οι τεχνικές, τα κόλπα, τα τεχνάσματα'.
63. «**cum promittit**»: εναντιωματική πρόταση.
64. «**nox...evigilanda**»: βεβαίως δεν είναι η 'νύχτα' που μείνει 'άγρυπνη', αλλά ο Marathus.
67. «**Desistas**»: προτρεπτική Υποτακτική.
71. «**quondam**»: 'κάποτε στο παρελθόν'. Ο Τίβ. υπαινίσσεται την μέχρι προ τινός χρόνου ομόφυλη συμπεριφορά του Marathus, με βάση την οποίαν 'χλεύαζε' (Iudebat) όλους όσους ήταν ερωτευμένοι (amantes) με μία κοπέλα.
- 72/4. Στους στχχ. αυτούς ο Τίβ. αλλάζει την έως τώρα υποστηρικτική τακτική του απέναντι στον Marathus, και παρουσιάζει, ή καλύτερα ερμηνεύει την τωρινή του ερωτική δυστυχία εξ αιτίας της Pholoe ως μία δική του προσωπική τιμωρία για μία παρόμοια υπεροπτική και ανάληγη στάση, την οποίαν εκείνος είχε πολλές φορές τηρήσει στο παρελθόν ως ομόφυλος απέναντι στους εραστές του. Τώρα υφίσταται από την Pholoe όλα αυτά που και ο ίδιος είχε κάνει στο παρελθόν σ' εκείνους που τον είχαν αγαπήσει.

72. «**ultorem...caput**»: το ουσιαστικό 'caput' κυριολεκτικά σημαίνει το 'κεφάλι', όμως με την λειτουργία της μετωνυμίας μπορεί και δηλώνει την 'παρουσία' ενός φυσικού προσώπου, όπως έγινε στο '1,2,12'.
73. «**dolentis**»: 'τα δάκρυα του άνδρα εκείνου ο οποίος είχε πονέσει, πληγωθεί από την στάση του'. Τα κλάματα που τώρα χύνει ο Marathus για την Pholoe (69) είναι η τιμωρία του για τα κλάματα που έχουν χύσει όσοι άνδρες τον είχαν ερωτευθεί, κι εκείνος κρατούσε μία στάση υπεροψίας, όμοια μ' αυτήν της Pholoe.
74. «**cupidum...detinuisse**»: είναι το αντικείμενο του 'detinuisse', και αναφέρεται στον οιονδήποτε ερωτευμένο με τον Marathus. Το ρ. 'detineo' εδώ έχει την έννοια 'κρατώ κάποιον σε απόσταση, τον βάζω στην αναμονή', και φυσικά αναφέρεται στην στάση που πολλές φορές είχε τηρήσει ο Marathus ως ομόφυλος απέναντι στους τότε εραστές του, δηλ. τους 'κρατούσε σε απόσταση'. «**ficta...mora**»: αφαιρετική του τρόπου στο 'detinuisse', 'τους κρατούσε σε απόσταση προκαλώντας μία καθυστέρηση που ήταν ψεύτικη'.
75. «**Nunc...nunc**»: 'Τώρα...τόρα', ο διπλός αυτός υπαινιγμός είναι για την 'τωρινή' συμπεριφορά του Marathus, ο οποίος ως ετερόφυλος πλέον έχει ξεχάσει ότι έχει συμπεριφερθεί στο παρελθόν με μία σκληρότητα απέναντι στους εραστές του τέτοια, η οποία είναι ακριβώς ίδια με αυτήν που 'τόρα' δείχνει η Pholoe απέναντί του. 'Τώρα' θλίβεται (*displicet*) για την συμπεριφορά της Pholoe, ενώ την ίδιαν είχε κι αυτός ακολουθήσει στο παρελθόν απέναντι σ' όσους τον είχαν ερωτευθεί. «**displicet**»: προσωπικό ρ. με υποκείμενο την ονομαστική 'ianua'. «**illi**»: i.e. 'Marathi', δοτική προσωπική.
76. Στην Λατινική δεν υπάρχει το καθεστώς της εκθλίψεως, οπότε η χασμωδία παραμένει στην ποίηση. Όμως το τελικό φωνήεν της λέξεως που προηγείται, αν και εμφανίζεται κατ' ανάγκην, εν τούτοις δεν υπολογίζεται στο μέτρο. Στον συγκεκριμένο στχ. υπάρχου δυο χασμωδίες '—que obr—', όπου δεν υπολογίζεται το φωνήεν 'e', και '—sita est', όπου δεν υπολογίζεται το φωνήεν 'a'. Ο Ελεγειακός πεντάμετρος στχ. συνίσταται από δυο ημιστίχια, ή αλλιώς από δυο 'ημιεπή'. Στο πρώτο ημιστίχιο υπάρχουν δυο 'δάκτυλοι' (—UU), οι οποίοι μπορούν κάλλιστα να αντικαθίστανται από δυο σπονδείους (— —), και μετά ακολουθεί μόνη της μία μακρά (—) συλλαβή. Το δεύτερο ημιστίχιο αποτελείται επίσης από δυο δακτύλους, οι οποίοι όμως ποτέ και σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να αντικατασταθούν από σπονδείους, και τελικά κλείνει με μία δίχρονη συλλαβή: '— \overline{UU} — \overline{UU} —//— UU —UU \overline{U} '. Το μέτρο του συγκεκριμένου στίχου έχει την εξής μορφή: '— — —UU —//—UU —UU —'. «**quaecumque...ianua**»: 'οποιαδήποτε πόρτα', ενν. 'πόρτα κοπέλας με την οποίαν ο Mar. είναι ερωτευμένος'. Το 'ianua' είναι υποκ στο 'displicet', και το 'quaecumque' είναι επιθ. προσδ., 'η οποιαδήποτε πόρτα'. «**obposita...dura**»: 'αν αυτή (:η πόρτα) του αντιστέκεται όντας σκληρή, αμετακίνητη', και βεβαίως δεν είναι η 'πόρτα' που είναι 'dura', αλλά η κοπέλα που βρίσκεται πίσω από την πόρτα. Η μτχ. 'obposita' είναι επιρρ., υποθετική, και το επίθ. 'dura' είναι επιρρ. κατηγορ. του τρόπου, ή αλλιώς κατηγορ. προσδ. του τρόπου. «**sera**»: αφαιρετική οργανική του μέσου.